

מתווה הדרכה לפעילות: ורשה היהודית

רציונל

פעילות זו מבוססת על תכני התערוכה "ורשה היהודית - סיפור על רוח האדם" שבמוזיאון בית לוחמי הגטאות. התערוכה מתארת את גורל יהודי ורשה באותה העת, תוך מתן ביטוי לחיים היהודיים שהתקיימו בין שתי מלחמות העולם.

הסדנא מנגישה למשתתפים את התכנים באמצעים מקוונים, חדשניים ואינטראקטיביים, המעודדת למידה חווייתית של התוכן ההיסטורי, וכמו 'מביאה לחיים' את סיפוריהם של בני נוער וצעירים יהודים בעיר ורשה שבין שתי מלחמות עולם. לאורך הפעילות המשתתפים נחשפים אל דילמות ואתגרים עמן התמודדו צעירים יהודים באותה העת. הפעילות מתמקדת בארבע דמויות, המייצגות מגוון רחב של צעירים יהודים בעלי אידיאולוגיות שונות, וכך להעמיק במורכבות החיים היהודיים בוורשה באותה העת. לאורך הפעילות, דרכיהן של דמויות יצטלבו זו בזו, על מנת להדגיש קונפליקטים ועמדות שונות, כך המשתתפים מתוודעים אל נקודות מבט מרובות ולחיים הדינמיים והתוססים, שהיו פעם ורשה היהודית.

מטרות

- הנגשת תכני תערוכת "ורשה היהודית - סיפור על רוח האדם", באמצעות פעילות אינטראקטיבית וחדשנית המעודדת למידה אקטיבית, שאלות ודילמות, ומקדמת שיח וביור לגבי הרלוונטיות של הנושא בימינו.
- העמקה בתכנים ההיסטוריים מנקודות מבט אישיות ומגוונות, החושפות את המשתתפים למגוון הזהויות שהרכיבו את העולם היהודי באותה העת, ולחיייהם התוססים של צעירים יהודים בעיר ורשה, שהתקיימו בין שתי מלחמות העולם.

מהלך הפעילות

הסדנה משלבת בין פעילות בזוגות או שלשות על גבי מחשבים או טאבלטים, לבין פעילות במליאה, הכוללת מתודות המיועדות לכלל המשתתפים.

על מנת להתחיל את הפעילות, פעלו על פי ההנחיות הבאות:

1. כנסו לאתר הפעילות ולחצו על כפתור "כניסה", המיועדת למורים/מנחים, למעלה מצד ימין.
2. לאחר הרשמה קצרה, תועברו אל מסך השליטה בפעילות. העבירו למשתתפים את לינק הכניסה לפעילות, הממוקם בצד ימין של המסך.
3. מכאן ואילך תוכלו לעקוב אחר התקדמותם של המשתתפים לאורך הפעילות.
4. הפעילות מחולקת על פי השלבים הבאים: סרטון פתיחה, קבלת דמות, שאלון עמדות, העמקה בדמות באמצעות ציטוטים ותצלומים, משימה אינטראקטיבית, העלאת פוסט, דיבייט + תוצאות וסרטון מסכם. הפעילות תחזור להיות במליאה, עם העלאת הפוסטים ברשת החברתית.
5. בחלקים האחרונים של הפעילות, התלמידים/משתתפים יוכלו להתקדם רק לאחר שאתם אסרתם זאת, מתוך מסך השליטה.

למורה

פתיחה

פעילות זו מהווה מעין הזמנה ל"מסע" אל חייהם של צעירים יהודים בוורשה בין שתי מלחמות, במהלכה ננסה להבין מי הם היו? אלו נושאים העסיקו אותם? על מה התווכחו?

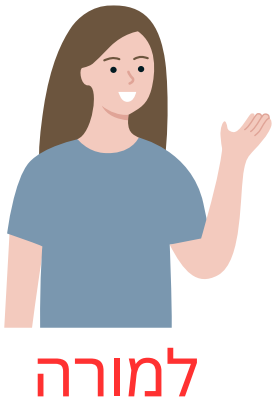
תחילה, תקיימו בירור קצר עם המשתתפים לגבי הייצוגים שיש להם בדמיון, של יהודים בני גילם בפולין בין שתי מלחמות עולם. בירור זה חשוב על מנת לברר עמדות וסטריאוטיפים הקיימים אצל המשתתפים לגבי דמותם של יהודים מלפני כמעט מאה שנים.

הנחיות

אני רוצה להזמין אתכם לצאת ל"מסע" אל חייהם של צעירים יהודים בוורשה שבין שתי מלחמות. עיר שבה כל אדם שלישי שהיה מתהלך ברחובותיה היה יהודי... מי הם היו? אלו נושאים העסיקו אותם? על מה התווכחו?

תחילה, בואו נברר, מהם לדעתכם המרכיבים של זהות אישית (לדוגמה: עמדות, טעמים אישיים, דעות פוליטיות ועוד). נסו לדמיין כעת את מרכיבי הזהות של יהודים בני גילכם בפולין לפני השואה. מה ידוע לכם עליהם? האם כולם היו אותו הדבר? כיצד התלבשו? מה הייתה שפתם? במה האמינו? למה התנגדו? מה הייתה בשבילם יהדות וכיצד היא באה לידי ביטוי?

חלקו את הקבוצה לזוגות או שלשות, ולאחר מכן שיתיישבו ליד מחשב או לחלופין טאבלט.

לאחר קבלת ההסבר בהמשך, המשתתפים יפעלו בהתאם להנחיות שיופיעו על גבי מסך הפעילות. מכאן ואילך, עליכם לבדוק שכולם מצליחים להתקדם בפעילות, ואת זה תוכלו לדעת באמצעות מסך השליטה. הפעילות כוללת את השלבים הבאים: סרטון פתיחה, קבלת דמות, שאלון עמדות, העמקה בדמות באמצעות ציטוטים ותצלומים, משימה אינטראקטיבית, העלאת פוסט, דיבייט + תוצאות וסרטון מסכם. הפעילות תחזור להיות במליאה, עם העלאת הפוסטים ברשת החברתית.

במהלך השעה הקרובה, נתוודע אל עולמם של צעירים יהודים מהעיר ורשה בין שתי מלחמות עולם. כל הדמויות אמיתיות ולכל אחת סיפור משלה, אמונות, דילמות ועוד. לאורך הפעילות תקבלו משימות שונות, בעזרתן תעמיקו את היכרותכם עם הדמות. עם הכניסה לפעילות, כתבו את קוד ההזמנה שהעברתי לכם. לאחר מכן תתבקשו לכתוב את שמכם ומייל. עם תחילת הפעילות אתם תצפו בסרטון שיעביר רקע קצר לגבי יהודי העיר ורשה בין שתי מלחמות עולם, ולזרמים אליהם השתייכו הדמויות שלכם. מכאן ואילך תקבלו הנחיות להמשך הפעילות על גבי המסך*.

*אייקון ההנחיה מוצג באמצעות נורה בצד ימין של המסך.

הנחיות

חלק שני

כעת, לאחר שהדמויות שלכם 'העלו פוסטים' לרשת החברתית, בואו נתבונן בהם במשותף על גבי המסך הראשי.

אני רוצה לבקש ממספר משתתפים לספר בקצרה על הדמויות שלכם בפעילות, באמצעות הפוסטים ששיתפתם.

למנחה: חשוב בשלב זה להרחיב לגבי הזרמים השונים, לאחר שהוצגו ע"י המשתתפים.

שאלות אפשריות לדיון:

1. מה למדתם על הדמות שלכם והזרם אליו היא השתייכה? מה הפתיע אתכם?

2. למה בחרתם בפוסט הזה שייצג את הדמות שלכם?

3. מה חשבתם על הדמות שלכם? התחברתם אליה? התנגדתם לה?

חלק שלישי

למורה

בחלק האחרון של הפעילות, נקיים פעילות דיבייט בין נציגי/ות ארבעת הזרמים האידיאולוגיים. קיימות שתי שאלות אופציונליות לדיבייט, המציגות קונפליקט בקרב צעירים יהודים באותה העת: א. האם הבית היחיד לכל היהודים בעולם הוא ישראל? ב. להיות יהודי, מה זה אומר? את הדילמות תוכלו למצוא במסך השליטה, לאחר לחיצה על הכפתור "**פעילות דיבייט**". בחרו באחת הדילמות, ולאחר מכן חלקו את המשתתפים לארבע קבוצות, על פי הדמויות שלהם (רו'ה-אורתודוקסיה, מארק-הבונד, ברכה-תנועת נוער ציונית ואברהם-פולין כבית). על גבי המסך של כל דמות יופיעו טיעונים אפשריים לקראת הדיבייט. על כל קבוצה לבחור נציג/ה ולהיערך לדיבייט.

כל אחת מהדמויות בפעילות זו, השתייכה לזרם אידיאולוגי ודעתני, שלעתים קרובות היו בקונפליקט עם הזרמים האחרים. מהי עמדתכם לגבי הזרם שהדמות שלכם מייצגת? האם תוכלו לייצג אותה נאמנה בדיבייט עם דמויות מהזרמים האחרים? האם תצליחו לשכנע את שאר הקבוצה בצדקת דרכה? התחלקו כעת לארבע קבוצות בהתאם לדמויות בפעילות זו. על כל אחת מהקבוצות להעלות על דף טיעונים ועמדות המייצגות את דמויותיכם, בהתאם לדילמה שנבחרה. לאחר מכן בחרו נציג/ה שתייצג אתכם בדיבייט.

הדיבייט

ארבעת הנציגים/ות מתבקשים להתיישב אל מול הקהל. תקבלו דקה אחת להציג את טיעוניכם, ולאחר מכן תינתן אפשרות לתגובות מצד נציגי הזרמים האחרים ומהקהל. לאחר סיום שלב הטיעונים, כולם מתבקשים לחזור אל המחשבים/טאבלטים ולהצביע במסך הפעילות עבור הנציג שהצליח לשכנע אתכם בעמדתם במהלך הדיבייט.

שאלות אפשריות לדיון:

- אלו טיעונים שכנעו אתכם במהלך הדיבייט? עם אלו טיעונים ממש לא הסכמתם?
- למה לדעתכם אלו הן תוצאות ההצבעה?
- האם וכיצד הטיעונים שהעלו הנציגים רלוונטיים להיום?

לקראת סיום הפעילות, תוכלו עכשיו לגלות, ברוב המקרים, מה עלה בגורלן של הדמויות שלכם. לאחר מכן צפו בסרטון הסיכום הקצר.

הנחיות

סיכום

שאלה: אלו תובנות חדשות עלו אצלכם במהלך פעילות זו?

כשליש מאוכלוסיית העיר ורשה הייתה יהודית. מי הם היו? כיצד הם חיו? במה הם האמינו? מטרת פעילות זו הייתה לחשוף אתכם אל חייהם של יהודי פולין בטרם המלחמה, על מנת שתכירו במקצת את חייהם, בימים האחרונים שלפני פרוץ המלחמה והשואה. שתזכרו אותם לא רק כקורבנות השואה, אלא כקהילה יהודית חיה, תוססת ובוועטת. אותם צעירים יהודים שליוויתם במהלך השעה האחרונה, מייצגות מגוון רחב של צעירים נוספים בעלי אידיאולוגיות ועמדות שונות, מלאי תקוות וחלומות, פחדים וחששות ואמונות - ממש כמוכם...

אבא קובנר, חבר תנועת השומר הצעיר, פרטיזן ומשורר, כתב שכאשר הוא חושב על כל מה שאבד לעם היהודי במהלך השואה, יש לו צער כפול על בני הדור של ישראלים צעירים, שבשעה שיתבגרו ויזדקנו, אפשר אפילו שלא ידעו על מה הם צריכים לבכות.

זיכרון השואה איננו מתבטא רק במספר הבלתי נתפס של הקורבנות, או בדרכים הנוראיות בהן נרצחו, אלא בחיים היהודיים העשירים שנתקיימו מאות בשנים בטרם השואה, ושאינם עוד.

הנחיות